

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

21. listopada 2016.

GrecoRC4(2016)5

ČETVRTI EVALUACIJSKI KRUG

Sprječavanje korupcije kod saborskih zastupnika,
sudaca i državnih odvjetnika

IZVJEŠĆE O SUKLADNOSTI ZA HRVATSKU

Usvojen na 73. plenarnoj sjednici skupine GRECO

(Strasbourg, 17. – 21. listopada 2016)

Č
E
T
V
R
T
I

E
V
A
L
U
A
C
I
J
S
K
I

K
R
U
G

I. UVOD

1. U Izvješću o sukladnosti ocjenjuju se mjere koje su hrvatske vlasti poduzele u svrhu provedbe preporuka navedenih u Izvješću četvrtog evaluacijskog kruga za Hrvatsku, koje je usvojeno na 64. plenarnoj sjednici GRECO-a (16. – 20. lipnja 2014.) i objavljeno 25. lipnja 2014., nakon što ga je odobrila Republika Hrvatska (Greco Eval IV Rep (2013) 7E). Četvrti evaluacijski krug GRECO-a odnosi se na „Sprječavanje korupcije kod saborskih zastupnika, sudaca i državnih odvjetnika“.
2. Sukladno Pravilima postupka GRECO-a, hrvatske vlasti predale su Situacijsko izvješće o mjerama poduzetima u svrhu provedbe preporuka. Izvješće je primljeno 31. prosinca 2015. te je, zajedno s naknadno dostavljenim podacima, poslužilo kao osnova za Izvješće o sukladnosti.
3. GRECO je odabrao San Marino (za parlamentarna tijela) i Latviju (za pravosudne institucije) kao članice koje će imenovati izvjestitelje za postupak ocjenjivanja sukladnosti. Imenovani izvjestitelji bili su Eros GASPERONI u ime San Marina i Alvilis STRIKERIS u ime Litve. U sastavljanju Izvješća o sukladnosti pomoglo im je Tajništvo GRECO-a.
4. U Izvješću o sukladnosti ocjenjuje se provedba svake pojedinačne preporuke iz Evaluacijskog izvješća te se donosi opća ocjena razine sukladnosti članice s tim preporukama. Provedba mogućih neriješenih preporuka (koje su provedene djelomično ili uopće nisu provedene) ocijenit će se na temelju dodatnog Situacijskog izvješća koje su vlasti dužne predati 18 mjeseci nakon usvajanja ovog Izvješća o sukladnosti.

II. ANALIZA

5. U Evaluacijskom izvješću GRECO je naveo 11 preporuka za Hrvatsku. Sukladnost s tim preporukama ocijenjena je u nastavku teksta.

Sprječavanje korupcije kod saborskih zastupnika

Preporuke i. i iii.

6. *GRECO je preporučio*

(i) izradu i usvajanje kodeksa ponašanja za saborske zastupnike uz sudjelovanje samih zastupnika te osiguranje jednostavnog javnog pristupa kodeksu (koji će uključivati detaljne smjernice o npr. sprječavanju sukoba interesa u obavljanju saborskih dužnosti, mogućnostima iznošenja podataka na ad hoc osnovi i samoizuzeća u posebnim situacijama sukoba interesa, darovima i drugim koristima, kontaktima s trećim osobama, deontologiji dvojnih mandata itd.); (ii) povezivanje kodeksa s vjerodostojnim mehanizmom nadzora i provedbe (preporuka i.);

razvoj učinkovitih internih mehanizama za promicanje, osvještavanje, a time i očuvanje integriteta u Saboru, na razini pojedinaca (povjerljivo savjetovanje) i institucija (stručno usavršavanje, institucionalne rasprave o etičkim pitanjima vezanima uz parlamentarno ponašanje itd.) (preporuka iii.).

7. Hrvatske vlasti ističu da Zakon o sprječavanju sukoba interesa kojim su obuhvaćeni javni dužnosnici, uključujući zastupnike u Hrvatskom saboru, već sadrži neke odredbe o etičkim pitanjima. Međutim, vlasti prepoznaju da sam Sabor treba poduzeti dodatne na tom području. Konkretnije, izrada kodeksa ponašanja posebno je predviđena u Strategiji suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine, u kojoj je posljednje tromjesečje 2015. zadano kao rok za provedbu. S tim

ciljem, bivši saziv pokrenuo je raspravu o etičkim standardima, pri čemu se *ad-hoc* radna skupina sastala dva puta, 30. travnja, odnosno 9. srpnja 2015. U travnju 2016. godine, na sastanku s predstavnicima Ministarstva pravosuđa, predstavnici Sabora potvrdili su svoju posvećenost donošenju internog kodeksa ponašanja; međutim, svi su planovi odgođeni nakon najave novih izbora za 11. rujna 2016.

8. GRECO uzima u obzir odgode do kojih je došlo u usvajanju kodeksa ponašanja za saborske zastupnike i razvoju savjetodavnih, nadzornih i provedbenih mehanizama nakon toga. Kao što i same vlasti potvrđuju u Strategiji suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine, usvajanje internih etičkih standarda predstavlja ključan instrument kojim bi se izgradila kultura integriteta i povećalo povjerenje javnosti u politički sustav. GRECO stoga potiče vlasti da odmah počnu djelovati na tom polju.
9. GRECO zaključuje da preporuke i. i iii. nisu provedene.

Preporuka ii.

10. *GRECO je preporučio (i) ponovnu procjenu tehničkih i kadrovskih resursa Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa te poduzimanje potrebnih mjera nakon toga kako bi se osigurala njihova primjerenost i djelotvornost; (ii) proaktivniji pristup Povjerenstva u njegovoj preventivnoj ulozi u odnosu na zastupnike u Hrvatskom saboru, posebice kroz daljnji razvoj komunikacijskih i savjetodavnih kanala zajedno s Hrvatskim saborom te, u bliskoj koordinaciji s potonjim, pripremu posebnih smjernica o sukobu interesa do kojeg može doći u obavljanju saborskih dužnosti.*
11. Hrvatske vlasti izvješćuju da su, u kontekstu gospodarske recesije, poduzeti napor na povećanju kadrovskih resursa (i njihove stručnosti) u Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa zapošljavanjem pet novih stalnih zaposlenika. Važni koraci poduzeti su i u svrhu poboljšanja informatičkog sustava Povjerenstva, npr. uvođenjem računala u radne procese, čime je omogućeno praćenje predmeta i njihovih rokova, uspostavom registra dužnosnika, razvojem elektroničkih obrazaca izvješća o imovinskom stanju dužnosnika s padajućim izbornicima i prilagođenih smjernica za njihovo popunjavanje te izradom novih internetskih stranica Povjerenstva. Radi se o ključnim aktivnostima koje su omogućile bolju usporedivost i nadzor nad imovinskim karticama, uključujući usporedbu s bazama podataka drugih nadležnih tijela (npr. financijske informacije), kao i bržu objavu imovinskih kartica. Planirane su i druge aktivnosti, uključujući uspostavu individualnih knjiga ulazne pošte za javne dužnosnike putem kojih bi mogli primati ciljne obavijesti i smjernice Povjerenstva.
12. Što se tiče konkretnog rada Povjerenstva u pogledu saborskih zastupnika, vlasti su dostavile brojke o postupcima koji se odnose na sukobe interesa (pet postupaka pokrenuto 2013. godine, od kojih je jedan završio odlukom o meritumu po pitanju povrede zakona; pet povreda utvrđeno 2014. godine i 10 povreda utvrđeno 2015. godine), kao i o izdanim očitovanjima na pojedinačne upite (14 očitovanja u 2013. godini, 10 očitovanja u 2014. godini i šest očitovanja u 2015. godini). Povjerenstvo također upućuje na konkretnu situaciju sukoba interesa nastalog u okviru izbora sudaca Ustavnog suda (gdje su tri zastupnika bili ujedno i ocjenjivači i kandidati u postupku odabira), a što je u svibnju 2016. dovelo do usvajanja smjernica i uputa za sprečavanje sukoba interesa za tu specifičnu situaciju. Nadalje, Povjerenstvo je pokrenulo komunikaciju sa zastupnicima slanjem personaliziranih pisama upućenih svakom članu pojedinačno na početku njihovih mandata kako bi skrenuli pozornost na obveze koje proizlaze iz Zakona o sprječavanju sukoba interesa.

13. GRECO pozdravlja navedena poboljšanja kojima je podržan rad Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, a koja se odnose na pitanja iznesena u prvom dijelu preporuke. Što se tiče drugog dijela preporuke, GRECO pozdravlja proaktivniji pristup Povjerenstva u komunikaciji sa zastupnicima. Međutim, imajući u vidu manjkavu situaciju ocijenjenu u stavku 8., GRECO smatra ključnim da Povjerenstvo razvije/izradi prilagođene smjernice o sukobima interesa do kojih može doći u obavljanju saborskih dužnosti; ovo je još uvijek zadatak u tijeku, a u svjetlu nedostataka navedenih u stavku 8., GRECO smatra da Povjerenstvo može učiniti više na jačanju etičkih standarda u Saboru. Pozdravljaju se dosad poduzete radnje Povjerenstva u pogledu praćenja sukoba interesa kod saborskih zastupnika i savjetovanja na zahtjev saborskih zastupnika, no izrada prilagođenih smjernica o sukobima interesa do kojih može doći u obavljanju saborskih dužnosti još uvijek je u tijeku. Nakon konstituiranja novog saziva, ponovna uspostava formalizirane komunikacije i savjetodavnih kanala između Povjerenstva i Sabora mora biti prioritet.
14. GRECO zaključuje da je preporuka ii. djelomično provedena.

Sprječavanje korupcije kod sudaca

Preporuka iv.

15. *GRECO je hrvatskim vlastima preporučio ponovnu ocjenu postupaka izbora, imenovanja i obnove mandata predsjednika Vrhovnog suda RH kako bi se povećala njegova transparentnost i na najmanju mjeru sveli rizici od neprikladnog političkog utjecaja.*
16. Hrvatske vlasti ističu da je naručena studija s ciljem procjene nedostataka u pogledu transparentnosti i potencijalnih rizika od neprimjerenog političkog utjecaja u postupcima odabira, imenovanja i obnove mandata predsjednika Vrhovnog suda. Daljnji napredak na tom području može se očekivati tek po konstituiranju novog saziva Hrvatskog sabora, s obzirom na važnost njegove uloge u postupku imenovanja i razrješenja predsjednika Vrhovnog suda.¹ Vlasti dodaju da će o sadržaju ove preporuke raspravljati radna skupina za izradu nacrtu novog Zakona o sudovima osnovane u ožujku 2016. godine..
17. GRECO uzima u obzir pripremni rad koji je u tijeku s ciljem provedbe ove preporuke; međutim, s obzirom na njegovu vrlo ranu fazu, može jedino zaključiti da preporuka iv. nije provedena.

Preporuka v.

18. *GRECO je preporučio provedbu studije s ciljem boljeg utvrđivanja i razumijevanja razloga visoke razine nepovjerenja javnosti prema pravosudnom sustavu (sucima i državnim odvjetnicima).*
19. Hrvatske vlasti upućuju na istraživanje koje je financirala Svjetska banka, a u kojem se navode razlozi nepovjerenja javnosti u hrvatsko pravosuđe; istraživanje je napravljeno na inicijativu Ministarstva pravosuđa kako bi se obuhvatile GRECO-ve preporuke i provedeno je 2016. godine. Istraživanjem, koje je provedeno 2016. godine, obuhvaćene su sljedeće institucije pravosudnog sustava: Općinski sud u Puli, Županijski sud u Puli, Općinski sud u Splitu, Općinski sud u Karlovcu, Općinski sud u Zadru, Županijsko državno odvjetništvo u Puli, Općinsko državno odvjetništvo

¹ Postupak izbora predsjednika Vrhovnog suda RH djelomično je u nadležnosti Hrvatskog sabora. S tim u vezi, predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda i nadležnog odbora Hrvatskog sabora, na prijedlog Predsjednika Republike bira i razrješuje Hrvatski sabor.

u Puli, Županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu, Općinsko državno odvjetništvo u Karlovcu, Središnji ured Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) i Općinski građanski sud u Zagrebu.

Istraživanje pokazuje da je negativna predodžba o pravosudnom sustavu izražena i manifestirana kroz negativno opće mišljenje o funkcioniranju pravosudnog sustava, nisku apsolutnu i relativnu razinu povjerenja u pravosudne institucije (u odnosu na, primjerice, poreznu upravu, carinsku upravu, policiju i matične urede) te nisku razinu očekivanja poštenog suđenja. Građani smatraju dugo trajanje postupaka i mogući utjecaj politike glavnim razlozima visoke razine percipirane korupcije. Osim dugog trajanja postupaka (61%) i mogućnosti utjecaja politike na pravosudne dužnosnike (56%), mogućnost pristranosti i neobjektivnosti pravosudnih dužnosnika (45%) također se navodi kao razlog visoke razine percipirane korupcije u pravosuđu. Ostali razlozi nepovjerenja javnosti odnose se na, primjerice, nedostatak transparentnosti pravosudnih tijela, neetično ponašanje pravosudnih dužnosnika izvan sudnice, slabu dostupnost imovinskih kartica pravosudnih dužnosnika, način na koji mediji izvješćuju o radu pravosuđa itd. Mišljenja građana o utjecaju politike na suce i državne odvjetnike podijeljena su, podjednak broj (48%) ih smatra da su uglavnom ili potpuno neovisni, odnosno da uglavnom nisu neovisni od političkih pritisaka u svom radu.

20. GRECO pozdravlja radnje poduzete s ciljem provedbe ove preporuke i vjeruje da će tekuća reforma pravosuđa dodatno pomoći u ublažavanju negativnih predodžbi te vraćanju povjerenja građana u pravosudni sustav. GRECO smatra da provedba njegovih neriješenih preporuka koje se odnose na suce i državne odvjetnike također može donijeti pozitivan doprinos u tom smjeru.
21. GRECO zaključuje da je preporuka v. provedena na zadovoljavajući način.

Preporuka vi.

22. *GRECO je preporučio značajno jačanje i daljnji razvoj mehanizama za usmjeravanje i savjetovanje o etici te sprječavanje sukoba interesa kod sudaca.*
23. Hrvatske vlasti izvješćuju o procesu preispitivanja koji se odvija unutar samog pravosuđa, o potrebi poboljšanja vlastitog savjetodavnog okvira za pitanja integriteta. U vezi s tim te prema određenim prioritetima već spomenute Strategije suzbijanja korupcije (2015.-2020.), Smjernice za tumačenje etičkih načela i sprječavanje sukoba interesa usvojene su 4. veljače 2016. godine. Te Smjernice, koje su rezultat opsežnog i inkluzivnog procesa rasprava koje vode sudačka vijeća na cijelom teritoriju države, pružaju poticaj za suočavanje sa svakodnevnim etičkim dilemama koje se pojavljuju u struci. U procesu sastavljanja Smjernica od svih predsjednika sudačkih vijeća zatraženo je da prilože podatke o disciplinskim postupcima zbog kršenja etičkih načela koji su u tijeku (neriješeni slučajevi preneseni iz 2014., slučajevi zaprimljeni u 2015. i slučajevi koji su riješeni u 2015.). Vlasti predviđaju daljnje izmjene i dopune Kodeksa sudačke etike; taj je proces trenutno u tijeku.
24. Uključivanje seminara o integritetu u pravosuđu sada je dio programa stručnog usavršavanja i za suce i za državne odvjetnike. Nadalje, također kao jednu od formalnih obveza koje su dio Strategije suzbijanja korupcije (2015.-2020.), Pravosudna akademija osigurava sredstva za razvoj *ad-hoc* ciljanih obrazovnih aktivnosti vezanih za etiku u pravosuđu, uključujući susjedne zemlje, npr. u svibnju 2015. godine održan je regionalni seminar u Cavtatu uz financijsku potporu Zaklade Konrad Adenauer, koji su vodili predsjednik GRECO-a, Voditelj izaslanstva RH u GRECO-u i drugi ključni hrvatski službenici zaduženi za provođenje zakona; na

ovom seminaru bilo je 19 sudionika (suci i državni odvjetnici sa središnje ili općinske razine u Hrvatskoj, suci iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije).

25. GRECO pozdravlja konkretne mjere koje su poduzete u ostvarivanju ove preporuke, čime su ojačane smjernice o stručnoj etici i sprječavanju sukoba interesa koje su dostupne sucima (i državnim odvjetnicima). GRECO podsjeća na važnost stalnih revizija ove teme kako bi se osigurala mogućnost njene primjene u praksi.
26. GRECO zaključuje da je preporuka vi. provedena na zadovoljavajući način.

Preporuka vii.

27. *GRECO je preporučio nastavak napora od strane vlasti po pitanju jačanja provjere imovinskih kartica.*
28. Hrvatske vlasti navode kako su poduzeti koraci za unapređenje tehnoloških mogućnosti koje bi omogućile automatsku potvrdu vjerodostojnosti imovinskih kartica. Strategija suzbijanja korupcije (2015.-2020.) predviđa, *inter alia*, uspostavljanje elektronske baze podataka i računalnog programa za obradu imovinskih kartica, jačanje suradnje s ostalim vlastima (konkretni koraci su već pokrenuti kako bi se podaci mogli unakrsno provjeravati s poreznim vlastima) i izrada elektronskih obrazaca koji će omogućiti bolju sistematizaciju i usporedbu prikupljenih podataka. Ministarstvo pravosuđa pomaže i Državnom sudbenom vijeću i Državnoodvjetničkom vijeću u izradi njihovih vlastitih internetskih platforma; isto tako, za stvaranje koncepta potrebnog IT sustava korišteno je iskustvo Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa (iako u obliku jednostavnijeg alata).
29. GRECO pozdravlja napore koje su vlasti uložile kako bi provjera imovinskih kartica bila značajno unaprijeđena, uključujući prihvaćanje vrijednih iskustava Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa. Tehnički uvjeti koji su potrebni za automatsku potvrdu podataka, kao i za bolju razmjenu podataka s drugim vlastima, trenutno su u razvoju. GRECO sa zadovoljstvom očekuje daljnje podatke o primjenjivosti tih sustava.
30. GRECO zaključuje da je preporuka vii. djelomično provedena.

Preporuka viii.

31. *GRECO je preporučio razvoj komunikacijske politike za pravosudni sustav (suće i državne odvjetnike), uključujući opće standarde i pravila ponašanja za komunikaciju s medijima, s ciljem povećanja transparentnosti i odgovornosti.*
32. Hrvatske vlasti izvješćuju o svojim planovima za uspostavljanje radne skupine čiji zadatak će biti provedbu ove preporuke; posebice uzimajući u obzir sljedeće mogućnosti: ujednačeno postupanje i pravila ponašanja u procesu komunikacije s medijima, odgovarajući format za internetske stranice sudova i Državnih odvjetništava s ciljem povećanja transparentnosti, dostupnosti i pravovremenosti podataka, angažiranje dodatnih resursa (uključujući donošenje odluke o imenovanju stručnih glasnogovornika, odnosno unapređenje komunikacijskih vještina trenutnih službenika zaduženih za komunikaciju). Radna skupina bit će sastavljena od predstavnika Vrhovnog suda, Visokog upravnog suda, Visokog prekršajnog suda, Državnog sudbenog vijeća, Državnoodvjetničkog vijeća,

Ministarstva pravosuđa i Samostalne službe za odnose s javnošću Ministarstva pravosuđa.

33. GRECO uzima u obzir najavljenju namjeru vlasti koja tek treba proizvesti materijalne rezultate i zaključuje da preporuka viii. nije provedena.

Sprječavanje korupcije kod državnih odvjetnika

Preporuka ix.

34. *GRECO je preporučio hrvatskim vlastima da razmotre mogućnost ponovne procjene postupaka odabira, imenovanja i mandata Glavnog državnog odvjetnika s ciljem povećanja njegove transparentnosti i smanjenja rizika od neprikladnog utjecaja politike.*
35. Hrvatske vlasti navode da je u ožujku 2016. godine Ministarstvo pravosuđa osnovalo radnu skupinu za provedbu ove preporuke. Spomenuta skupina (članovi koje su bili predsjednik Državnoodvjetničkog vijeća, zamjenici Glavnog državnog odvjetnika i predstavnici Ministarstva pravosuđa) predložila je, u kontekstu izmjena i dopuna Zakona o državnom odvjetništvu koje su u tijeku, sljedeće promjene:
- po pitanju postupka za izbor i imenovanje, radna skupina predložila je (i) uključivanje Državnoodvjetničkog vijeća u taj proces te jasnu zakonsku definiciju načina na koji će se to uključivanje primijeniti u praksi; (ii) izričitu zakonsku odredbu koja kaže da Glavni državni odvjetnik može biti izabran isključivo iz redova državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika koji zadovoljavaju opće i posebne uvjete koji su određeni za mjesto Glavnog državnog odvjetnika. Ovom se mjerom namjerava posljedično ojačati ulogu Državnoodvjetničkog vijeća u procesu imenovanja Glavnog državnog odvjetnika, s obzirom da je navedeno tijelo nadležno za imenovanje državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika; i (iii) povećati transparentnost postupka izbora uvođenjem fiksnih rokova, ujednačenih/jasnih faza postupka i uvjeta za objavu (tj. postupak imenovanja Glavnog državnog odvjetnika mora se započeti najkasnije šest mjeseci prije isteka njegovog/njenog mandata. Državnoodvjetničko vijeće objavljuje javni poziv, sastavlja popis kandidata i podnosi taj popis Vladi, uz vlastito mišljenje o svakom kandidatu pojedinačno);
 - po pitanju obnove mandata, radna skupina smatrala je kako bi bilo bolje produljiti trajanje mandata Glavnog državnog odvjetnika (s četiri godine na sedam-devet godina) i onemogućiti obnovu mandata; međutim, takva promjena mogla bi se pokazati iznimno teškom jer je to pitanje izričito regulirano Ustavom (članak 125. Ustava). Stoga, predloženo rješenje je da se poštuje trajanje mandata od četiri godine koje je određeno Ustavom, ali da se broj obnova mandata ograniči na jedan (trenutno ne postoji zakonsko ograničenje broja obnova mandata Glavnog državnog odvjetnika).
36. Vlasti ponavljaju, kao što je bio slučaj s preporukom iv., koja se odnosi na predsjednika Vrhovnog suda, da se daljnji napredak na ovom području može očekivati tek nakon konstituiranja novog saziva Sabora, s obzirom na važnu ulogu koju on ima u procesu imenovanja.
37. GRECO pozdravlja pozornost koju su vlasti posvetile pitanjima iznesenima u preporuci ix. i potiče ih da nastave s predloženim reformama, koje, po svemu sudeći, vode u pravom smjeru, ali su još daleko od ostvarenja i u svakom slučaju će zahtijevati dodatno razmatranje nakon konstituiranja novog saziva Sabora. Kao što je ranije spomenuto, rezultati nedavnog istraživanja koje je naručeno kako bi se ispitali stavovi javnosti o pravosuđu (vidi stavak 19.), pokazuju znakove

nepovjerenja zbog percipiranih neprikladnih političkih utjecaja ili pritisaka koji prevladavaju u pravosuđu. Kao što je GRECO već naglasio u svom Izvješću četvrtog evaluacijskog kruga za Hrvatsku, važno je da se načinom izbora, imenovanja i obnove mandata Glavnog državnog odvjetnika stekne povjerenje javnosti i poštovanje prema pravosuđu i pravnoj struci.

38. GRECO zaključuje da je preporuka ix. djelomično provedena.

Preporuka x.

39. *GRECO je preporučio poduzimanje daljnjih mjera za razvoj smjernica i savjetodavnog rada za državne odvjetnike po pitanju pridržavanja etičkih načela u konkretnim situacijama.*

40. Hrvatske vlasti naglašavaju obnovljenu ulogu Etičkog povjerenstva, koje je pokrenulo interni proces preispitivanja disciplinskih postupaka zbog kršenja etičkih načela, njihovih uzroka i ishoda kroz uključivanje svih državnih odvjetništava u zemlji. Kao rezultat spomenutog postupka, Smjernice za tumačenje temeljnih etičkih i deontoloških načela iz Etičkog kodeksa državnih odvjetnika izdane su i raspodijeljene među članovima državnih odvjetništava. Daljnje mjere su poduzete kako bi se osigurala ciljana obuka po pitanju integriteta (više pojedinosti o tome u stavku 24).

41. GRECO pozdravlja vijest o tome da je Etičko povjerenstvo preuzelo proaktivniju ulogu na ovom području. Isto tako, razvoj smjernica na temelju prethodnih iskustava i isticanje inspirativnih vrijednosti u struci, kao i formalizacija programa cjeloživotnog učenja o pitanjima integriteta za državne odvjetnike, mogu predstavljati vrlo vrijedne mjere za državne odvjetnike koji se suočavaju s etičkim dvojabama u svakodnevnom radu.

42. GRECO zaključuje da je preporuka x. provedena na zadovoljavajući način.

Preporuka xi.

43. *GRECO je preporučio vlastima da nastave s naporima u jačanju provjere imovinskih kartica državnih odvjetnika.*

44. Hrvatske vlasti ponavljaju mjere koje su već navedene za preporuku vii (pogledati paragraf 28) o nadzoru imovinskih kartica sudaca. U skladu s tim, trenutno se provode mjere kojima će se razviti softver koji će omogućiti automatsku provjeru podataka, kao i bržu razmjenu podataka i uspoređivanje s bazama podataka drugih nadležnih tijela (tj. pristup poreznim bazama podataka i registru nekretnina Ministarstva pravosuđa; razmjena iskustava s Povjerenstvom za sprečavanje sukoba interesa).

45. GRECO uzima u obzir mjere za jačanje provjere imovinskih kartica državnih odvjetnika koje se provode, kao alat za sprječavanje sukoba interesa i sa zadovoljstvom očekuje dodatne podatke o učinkovitom završetku provođenja tih mjera.

46. GRECO zaključuje da je preporuka xi. djelomično provedena.

III. ZAKLJUČCI

47. **S obzirom na prethodno navedeno, GRECO zaključuje da je Hrvatska na zadovoljavajući način provela tri od jedanaest preporuka sadržanih u**

Evaluacijskom izvješću četvrtog kruga. Četiri preporuke provedene su djelomično; četiri preporuke nisu provedene.

48. Konkretnije, preporuke, v., vi. i x. provedene su na zadovoljavajući način. Preporuke ii., vii. i xi. provedene su djelomično. Preporuke i., iii., iv. i viii. nisu provedene.
49. GRECO sa zadovoljstvom napominje da su sve preporuke uključene u konkretne ciljeve postojeće nacionalne Strategije suzbijanja korupcije (2015.-2020.). Što se tiče saborskih zastupnika, politički zastoj koji je uslijedio nakon parlamentarnih izbora održanih u studenom 2015. odgodio je usvajanje internog kodeksa ponašanja i povezanih mjera za njegovu provedbu (provedbeni, nadzorni i savjetodavni mehanizmi za očuvanje integriteta). Uloga Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa i dalje je ključna u jačanju integriteta javnih dužnosnika, uključujući saborske zastupnike; u posljednjih nekoliko godina poduzeti su pozitivni koraci prema jačanju kapaciteta Povjerenstva kroz kadrovska i tehnička poboljšanja. Kada je riječ o pravosuđu, tek se trebaju dogoditi zakonodavne promjene koje će uključivati preporuke GRECO-a po pitanju postupaka imenovanja predsjednika Vrhovnog suda i Glavnog državnog odvjetnika te potrebe jačanja njihove transparentnosti i sprječavanja rizika od neprimjerenog utjecaja politike. Rezultati nedavnih istraživanja o razlozima visokih razina nepovjerenja hrvatskih građana prema pravosuđu, uključujući percipirane rizike od utjecaja politike na pravosudni sustav, ukazuju na važnost provedbe dviju spomenutih preporuka. Nadalje, važno je usvojiti djelotvornu komunikacijsku politiku za pravosuđe kao dodatan alat za rješavanje problema percepcije te jačanje neovisnosti pravosuđa u odnosu na druge grane vlasti. U pozitivnom smislu ističe se tekuća reforma čija je svrha poboljšanje učinkovitosti sudova i skraćivanje trajanja postupaka. Isto tako, pripremljene su ciljane mjere za dodatno usmjeravanje i obrazovanje na području pravosudne etike. U pripremi su tehnička poboljšanja u svrhu jačanja kontrole imovinskih kartica sudaca i državnih odvjetnika. Radi se o ohrabrujućim znacima, no neki od njih tek se trebaju ostvariti u praksi.
50. U svjetlu prethodno navedenoga, GRECO napominje da je zbog postojećeg nedostatka konačnih rezultata za niz preporuka potreban daljnji napredak koji će pokazati prihvatljivu razinu sukladnosti s preporukama u roku od sljedećih 18 mjeseci te se provode značajne reforme koje se odnose na nekoliko neriješenih preporuka. GRECO poziva Voditelja izaslanstva Republike Hrvatske na dostavu dodatnih informacija o provedbi preporuka i., ii., iii., iv., vii., viii., ix. i xi. do 30. travnja 2018. godine.
51. U konačnici, GRECO poziva vlasti Republike Hrvatske da prevedu Izvješće na hrvatski jezik i objave prijevod.